C/2025/3947

18.7.2025

KOMMISSIONENS AFGØRELSE

af 16. juli 2025

om godkendelse af retningslinjer for afslutning af medlemsstaternes programmer for udvikling af landdistrikterne, der er godkendt til at modtage støtte fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) for perioden 2014-2022

(C/2025/3947)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Medlemsstaternes programmer for udvikling af landdistrikterne, der er godkendt til at modtage støtte fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) for perioden 2014-2020, blev vedtaget i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 ([1]) og forlænget indtil den 31. december 2022 ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/2220 ([2]).

(2) Det er vigtigt at sikre en rettidig, effektiv afslutning af disse programmer for udvikling af landdistrikterne, navnlig i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 ([3]), Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 ([4]), Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 907/2014 ([5]) og Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 908/2014 ([6]), og det er derfor nødvendigt at give god vejledning om afslutningen af disse programmer.

(3) Afslutningen af medlemsstaternes programmer for udvikling af landdistrikterne for 2014-2022 vil trække på erfaringerne fra afslutningen af programmeringsperioden 2007-2013 for udvikling af landdistrikterne, og der bør foreslås forenklede procedurer, der tager sigte på at bygge videre på den bedste praksis, der blev konstateret ved afslutningen af den foregående periode.

([1]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 487, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj).

([2]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/2220 af 23. december 2020 om visse overgangsbestemmelser vedrørende støtte ydet fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og fra Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) i 2021 og 2022 og om ændring af forordning (EU) nr. 1305/2013, (EU) nr. 1306/2013 og (EU) nr. 1307/2013, for så vidt angår midler og anvendelse i 2021 og 2022, og forordning (EU) nr. 1308/2013, for så vidt angår midler og deres fordeling i 2021 og 2022 (EUT L 437 af 28.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2220/oj).

([3]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 af 17. december 2013om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 320, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1303/oj).

([4]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 352/78, (EF) nr. 165/94, (EF) nr. 2799/98, (EF) nr. 814/2000, (EF) nr. 1290/2005 og (EF) nr. 485/2008 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 549, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1306/oj).

([5]) Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 907/2014 af 11. marts 2014 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 for så vidt angår betalingsorganer og andre organer, finansiel forvaltning, regnskabsafslutning, sikkerhedsstillelse og brug af euroen (EUT L 255 af 28.8.2014, s. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2014/907/oj).

([6]) Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 908/2014 af 6. august 2014 om gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 for så vidt angår betalingsorganer og andre organer, økonomisk forvaltning, regnskabsafslutning, regler om kontroller, sikkerhedsstillelse og åbenhed (EUT L 255 af 28.8.2014, s. 59, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/908/oj).

(4) Formålet med retningslinjerne er at lette afslutningsprocessen ved at skabe metodologiske rammer for afslutningen med henblik på den finansielle afvikling af de resterende unionsforpligtelser gennem betaling af den endelig saldo, inddrivelse af uretmæssigt udbetalte beløb og/eller frigørelse af eventuelle ubenyttede forpligtelser.

(5) Retningslinjerne bør derfor godkendes —

BESTEMT FØLGENDE:

Eneste artikel

Kommissionens retningslinjer for afslutning af medlemsstaternes programmer for udvikling af landdistrikterne, der er godkendt til at modtage støtte fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) i perioden 2014-2022, jf. bilaget, godkendes herved.

Udfærdiget i Bruxelles, den 16. juli 2025.

På Kommissionens vegne
Christophe HANSEN
Medlem af Kommissionen

BILAG

RETNINGSLINJER FOR AFSLUTNING AF PROGRAMMERNE FOR UDVIKLING AF LANDDISTRIKTERNE FOR PERIODEN 2014-2022

1. GENERELLE PRINCIPPER FOR AFSLUTNING

Medlemsstaternes programmer for udvikling af landdistrikterne, der er finansieres af Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) for programmeringsperioden 2014-2020, blev vedtaget i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 ([1]). Den periode, der er fastsat i artikel 26, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1303/2013, blev forlænget indtil den 31. december 2022 ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/2220 ([2]). Disse retningslinjer gælder derfor for programmeringsperioden 2014-2022.

Disse retningslinjer finder anvendelse på afslutningen af programmerne for udvikling af landdistrikterne i overensstemmelse med forordning (EU) nr. 1303/2013 ([3]), forordning (EU) nr. 1305/2013, forordning (EU) nr. 1306/2013 ([4]), Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 907/2014 ([5]), Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 908/2014 ([6]), Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 808/2014 ([7]) og Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 809/2014 ([8]).

Afslutningen af programmer vedrører den finansielle afvikling (i EUR) af Unionens uindfriede budgetforpligtelser gennem betaling (i EUR) af en eventuel endelig saldo til medlemsstaten for hvert program for udvikling af landdistrikterne eller inddrivelse (i EUR) af beløb, som Kommissionen uretmæssigt har udbetalt til en medlemsstat, samt en frigørelse (i EUR) af en eventuel restsaldo.

Alle Kommissionens og medlemsstaternes rettigheder og forpligtelser i forbindelse med finansiel støtte forbliver gyldige, indtil programmerne for udvikling af landdistrikterne afsluttes. Afslutningen af et program for udvikling af landdistrikterne berører ikke Kommissionens ret til at vedtage yderligere finansielle korrektioner eller inddrive uretmæssigt udbetalte beløb.

([1]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 487, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj).

([2]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/2220 om visse overgangsbestemmelser vedrørende støtte ydet fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og fra Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) i 2021 og 2022 og om ændring af forordning (EU) nr. 1305/2013, (EU) nr. 1306/2013 og (EU) nr. 1307/2013, for så vidt angår midler og anvendelse i 2021 og 2022, og forordning (EU) nr. 1308/2013, for så vidt angår midler og deres fordeling i 2021 og 2022 (EUT L 437 af 28.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2220/oj).

([3]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 320, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1303/oj).

([4]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 352/78, (EF) nr. 165/94, (EF) nr. 2799/98, (EF) nr. 814/2000, (EF) nr. 1290/2005 og (EF) nr. 485/2008 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 549, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1306/oj).

([5]) Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 907/2014 af 11. marts 2014 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 for så vidt angår betalingsorganer og andre organer, finansiel forvaltning, regnskabsafslutning, sikkerhedsstillelse og brug af euroen (EUT L 255 af 28.8.2014, s. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2014/907/oj).

([6]) Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 908/2014 af 6. august 2014 om gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 for så vidt angår betalingsorganer og andre organer, økonomisk forvaltning, regnskabsafslutning, regler om kontroller, sikkerhedsstillelse og åbenhed (EUT L 255 af 28.8.2014, s. 59, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/908/oj).

([7]) Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 808/2014 af 17. juli 2014 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) (EUT L 227 af 31.7.2014, s. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/808/oj).

([8]) Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 809/2014 af 17. juli 2014 om gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 for så vidt angår det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem, foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne og krydsoverensstemmelse (EUT L 227 af 31.7.2014, s. 69, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/809/oj).

Som forklaret ovenfor forlængede forordning (EU) 2020/2220 (»overgangsforordningen«), der blev vedtaget i 2020, den periode, der er fastsat i artikel 26, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1303/2013, indtil den 31. december 2022 (jf. artikel 1, stk. 1, i forordning (EU) 2020/2220).

Overgangsforordningen indførte også muligheden for at finansiere programmer for udvikling af landdistrikterne med yderligere finansiering fra EU-genopretningsinstrumentet (EURI) ([9]) for 2021 og 2022 for at imødegå virkningerne af covid-19-krisen og dens konsekvenser for landbrugssektoren og landdistrikterne i Unionen. De supplerende EURI-midler er imidlertid underlagt visse betingelser og skulle derfor programmeres og overvåges adskilt fra ELFUL-støtten til udvikling af landdistrikterne. På trods af denne adskillelse finder reglerne i forordning (EU) nr. 1305/2013, herunder reglerne om ændringer af programmerne for udvikling af landdistrikterne, i forordning (EU) nr. 1306/2013, herunder reglerne om automatisk frigørelse, og i forordning (EU) nr. 1307/2013 anvendelse, medmindre andet er fastsat i overgangsforordningen. EURI-delen af programmerne for udvikling af landdistrikterne for perioden 2014-2022 vil blive afsluttet samtidig med ELFUL-delen. Alle regler, der gælder for ELFUL-midler, gælder også for EURI-midler, medmindre andet er angivet.

Programmerne for udvikling af landdistrikterne for perioden 2014-2022 er som følge af overgangsforordningen blevet forlænget med yderligere to år ([10]) (undtagen for Det Forenede Kongerige) med yderligere ELFUL- og EURI-finansiering og vil fortsætte indtil udgangen af 2025 (afslutning på støtteberettigelsesperioden for programmerne for udvikling af landdistrikterne) ([11]).

2. FORBEREDELSE AF AFSLUTNING

2.1. Vejledning og bistand

Kommissionen skal arbejde tæt sammen med medlemsstaterne med henblik på at yde den nødvendige vejledning og bistand i tiden op til afslutningen.

2.2. Frister for den sidste anmodning om ændring af programmerne

Procedurerne og fristerne for ændringer af programmer for udvikling af landdistrikterne er fastsat i artikel 4 i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 808/2014.

2.2.1 *Artikel 4, stk. 2, i gennemførelsesforordning (EU) nr. 808/2014.*

— Programændringer af den art, der er omhandlet i artikel 11, litra a), nr. i), i forordning (EU) nr. 1305/2013, kan højst foreslås fire gange i løbet af programmeringsperioden.

— Der kan indgives et enkelt ændringsforslag for alle øvrige typer ændringer tilsammen for hvert kalenderår og for hvert program, med undtagelse af 2025. 2025 er det eneste år, hvor der kan indgives mere end et enkelt ændringsforslag, forudsat at de tilsammen udelukkende vedrører tilpasningen af finansieringsplanen, herunder eventuelle deraf følgende ændringer af indikatorplanen. Der kan derudover indgives fire yderligere ændringsforslag for alle øvrige typer ændringer tilsammen pr. program i løbet af programmeringsperioden. Medlemsstaterne kan anvende disse yderligere ændringsforslag i 2025, hvis de ikke anvendes tidligere.

2.2.2 *Artikel 4, stk. 3, i gennemførelsesforordning (EU) nr. 808/2014.*

— Medlemsstaterne forelægger Kommissionen deres sidste programændring af den type, der henvises til i artikel 11, litra a), nr. iii), i forordning (EU) nr. 1305/2013, senest den 30. september 2022.

— Andre typer programændringer forelægges Kommissionen senest den 30. september 2025.

([9]) Rådets forordning (EU) 2020/2094 af 14. december 2020 om oprettelse af et EU-genopretningsinstrument til støtte for genopretningen efter covid-19-krisen (EUT L 433I af 22.12.2020, s. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2094/oj).

([10]) Artikel 1 i forordning (EU) 2020/2220.

([11]) Ved artikel 2, stk. 2, i forordning (EU) 2020/2220 blev fristen for ELFUL-udgifternes støtteberettigelse forlænget, jf. artikel 65, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1303/2013.

2.3. **Indgivelse af kvartalsvise udgiftsanmeldelser inden afslutningen**

Medlemsstaten indgiver fortsat kvartalsvise udgiftsanmeldelser for de udgifter, som er afholdt af betalingsorganet, indtil den sidste dato for udgifternes støtteberettigelse, jf. fristen i artikel 22, stk. 2, i gennemførelsesforordning (EU) nr. 908/2014. Derfor er den sidste kvartalsvise udgiftsanmeldelse, som modtages af Kommissionen, den for fjerde kvartal 2025, for hvilket en udgiftsanmeldelse skal indgives senest den 31. januar 2026.

Den samlede forfinansiering og Kommissionens mellemliggende betalinger til det pågældende program må ikke overstige 95 % af det samlede ELFUL- og EURI-bidrag, der er fastsat i det pågældende program ([12]). Det betyder, at Kommissionen bliver nødt til at indstille godtgørelsen af de kvartalsvise udgiftsanmeldelser, når det kumulerede beløb, der er betalt til et program for udvikling af landdistrikterne, når 95 % af det kombinerede bidrag fra ELFUL og EURI samlet set (som fastsat ved den seneste udgave af afgørelsen om godkendelse af det respektive program).

Når et program for udvikling af landdistrikterne har nået loftet på 95 % af det kombinerede samlede bidrag fra både ELFUL og EURI, fortsætter Kommissionen med clearingen af forfinansieringen af alle efterfølgende udgiftsanmeldelser. Den endelige saldo for det respektive program betales eller inddrives ved afslutningen af programmet.

3. **UDGIFTERNES STØTTEBERETTIGELSE**

3.1. **Frist for udgifternes støtteberettigelse og gældende bestemmelser**

I henhold til artikel 65, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1303/2013 ([13]) er slutdatoen for udgifternes støtteberettigelse den 31. december 2025, hvilket betyder, at udgifter skal være afholdt af en støttemodtager og betalt inden den 31. december 2025. Udgifterne vil desuden kun være berettigede til et bidrag fra ELFUL (og EURI), hvis betalingsorganet rent faktisk udbetaler den pågældende støtte inden den 31. december 2025.

Udbetaling af forskud til foranstaltninger, der ikke er omfattet af det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem (ikke-IFKS) ([14]), er tilladt i henhold til artikel 42 og artikel 45 i forordning (EU) nr. 1305/2013. I henhold til artikel 63 i nævnte forordning skal forskuddet sikres med en bankgaranti eller en tilsvarende garanti, der gives af en offentlig myndighed. Garantien kan frigives, når det kompetente betalingsorgan har fastslået, at de faktiske udgifter, der svarer til det offentlige bidrag til operationen, overstiger forskuddet.

Da 2025 er det sidste år for gennemførelsen af landdistriktsudviklingsprogrammet, skal medlemsstaterne udligne forskud, der er udbetalt til støttemodtagerne, og som vedrører projekter, der er afsluttet i programmeringsperioden 2014-2022.

I forbindelse med fremførsel, jf. punkt 3.8 nedenfor, bør forskud, der ikke er udlignet ved udgangen af 2025, knyttes til igangværende projekter, for hvilke finansieringen vil blive sikret i henhold til den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik for perioden 2023-2027 i henhold til artikel 155, stk. 4, i forordning (EU) 2021/2115 ([15]).

Uudlignede/uudnyttede forskud for ELFUL 2014-2022 eller for EURI, der ikke er knyttet til fremførsler under den strategiske plan for den fælles landbrugspolitik inden den 31. december 2025, skal inddrives fra støttemodtageren for at sikre beskyttelsen af Unionens finansielle interesser. Hvis medlemsstaten ikke indleder inddrivelsesprocedurer for disse beløb inden fristen for indsendelse af det endelige regnskab eller selv anmelder en korrektion i det endelige regnskab for dette beløb, trækker Kommissionen disse beløb fra den endelige saldo i den finansielle regnskabsafslutning inden afslutningen.

([12]) Artikel 34, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1306/2013.

([13]) Fristen i artikel 65, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1303/2013 blev forlænget med to år ved artikel 2 i forordning (EU) 2020/2220.

([14]) Artikel 67, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1306/2013 indeholder en liste over foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne, som er omfattet af IFKS-systemet. Ikke-IFKS-foranstaltninger er foranstaltninger, der ikke er opført i denne artikel.

([15]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1305/2013 og (EU) nr. 1307/2013 (EUT L 435 af 6.12.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj).

Certificeringsorganet i den pågældende medlemsstat skal senest den 30. juni 2026 i rapporten vedrørende de endelige regnskaber bekræfte, at forskud udbetalt til støttemodtagerne i programmeringsperioden 2014-2022 er afviklet, og at kun forskud vedrørende projekter med endelige betalinger under den strategiske plan for perioden 2023-2027 ikke er afviklet, eller at medlemsstaten har indledt de nødvendige inddrivelsesprocedurer.

3.2. **Supplerende national finansiering**

Støtteberettigelsesdatoen den 31. december 2025 finder ikke anvendelse på supplerende national finansiering. Betalinger fra supplerende nationale midler til støttemodtagere under programmet for udvikling af landdistrikterne kan derfor foretages efter den 31. december 2025.

Medlemsstaterne kan yde støtte til landbrugerne i form af supplerende national finansiering uden for rammerne af programmet for udvikling af landdistrikterne i overensstemmelse med statsstøttereglerne. For så vidt angår supplerende national finansiering, der indgår i planerne for udvikling af landdistrikterne i henhold til artikel 82 i forordning (EU) nr. 1305/2013, skal betalinger, der foretages efter programmets afslutning, underkastes en særskilt statsstøttevurdering. Det er medlemsstatens ansvar at indhente denne tilladelse på forhånd for at sikre, at betalingerne til støttemodtagerne er i overensstemmelse med statsstøttereglerne.

Desuden er medlemsstaterne ansvarlige for at sikre, at støttemodtagerne opfylder deres forpligtelser i hele den angivne periode, selv om en del af forpligtelsen fortsætter i en periode efter afslutningen af programmet for udvikling af landdistrikterne. Dette kræver, at medlemsstaterne foretager den nødvendige kontrol i overensstemmelse med forordning (EU) nr. 1306/2013 indtil udløbet af forpligtelsesperioden. Hvis forpligtelserne ikke opfyldes eller ikke opfyldes fuldt ud indtil udgangen af forpligtelsesperioden, skal medlemsstaterne inddrive de pågældende beløb og tilbagebetale dem til EU-budgettet (se overgangsreglerne i artikel 104, stk. 1, litra a), nr. iv), i forordning (EU) 2021/2116 ([16]) og artikel 14, litra b), i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2022/1173).

3.3. **Finansieringsplan – Indførelse af et loft over udgifterne pr. foranstaltning**

Kommissionen er forpligtet til at indføre et loft over alle anmeldte udgifter, der overstiger de beløb, der er fastsat i den gældende finansieringsplan for hver foranstaltning, jf. artikel 36, stk. 3, litra b), i forordning (EU) nr. 1306/2013.

Hvis der er fastsat et loft over udgifterne for en foranstaltning, og en medlemsstat foretager behørigt begrundede ændringer i sit program for udvikling af landdistrikterne inden for de frister, der er fastsat i artikel 4 i gennemførelsesforordning (EU) nr. 808/2014, kan de udgifter, der er udelukket, blive betalt senere efter Kommissionens godkendelse af de pågældende ændringer (som fastsat i artikel 23, stk. 2, i gennemførelsesforordning (EU) nr. 908/2014).

3.4. **Særlige bestemmelser vedrørende udgifter til operationer, der er nævnt i artikel 59, stk. 4, litra e), f) og g), i forordning (EU) nr. 1305/2013**

I det følgende afsnit forklares de særlige bestemmelser for udgifter til operationer, der er omhandlet i artikel 59, stk. 4, litra e), f) og g), i forordning (EU) nr. 1305/2013, som indeholder undtagelser fra ELFUL-bidragssatserne i artikel 59, stk. 3. Disse undtagelser gælder i særlige tilfælde, hvor højere medfinansieringssatser er tilladt på visse betingelser, hvilket kræver kontrol og eventuelle justeringer ved afslutningen for at sikre overholdelse af reglerne.

I henhold til artikel 59, stk. 4, litra e), i forordning (EU) nr. 1305/2013 er den maksimale medfinansieringssats fastsat til 100 % til operationer, der modtager støtte fra midler overført til ELFUL i medfør af artikel 136a, stk. 1, i forordning (EF) nr. 73/2009 og artikel 7, stk. 2, og artikel 14, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1307/2013. Overholdelsen af denne bestemmelse vil derfor blive kontrolleret ved afslutningen. Hvis de kumulerede udgifter, som medlemsstaten har anmeldt, overstiger de beløb, der er tildelt som overførsler fra andre midler til ELFUL, vil der blive anvendt en betalingskorrektion (loft).

I henhold til artikel 59, stk. 4, litra f), i forordning (EU) nr. 1305/2013 fastsættes, at medfinansieringssatsen er 100 % for et beløb på 100 mio. EUR (i 2011-priser) tildelt Irland, for et beløb på 500 mio. EUR (i 2011-priser) tildelt Portugal og for et beløb på 7 mio. EUR (i 2011-priser) tildelt Cypern.

([16]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013 (EUT L 435 af 6.12.2021, s. 187, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj).

Ved afslutningen kontrolleres overholdelsen af artikel 59, stk. 4, litra f), i forordning (EU) nr. 1305/2013. Hvis de kumulerede samlede udgifter, som den berørte medlemsstat har anmeldt for alle relevante budgetposter, overstiger de beløb, der er tildelt i overensstemmelse med artikel 59, stk. 4, litra f), i forordning (EU) nr. 1305/2013, skal der anvendes en betalingskorrektion (loft).

I henhold til artikel 59, stk. 4, litra g), i forordning (EU) nr. 1305/2013 kunne medlemsstater (Grækenland og Rumænien), der fra den 1. januar 2014 modtager finansiel bistand i henhold til artikel 136 og 143 i TEUF, forhøje ELFUL-bidragssatsen med højst yderligere10 procentpoint op til i alt 95 % for udgifter afholdt i de første to år af gennemførelsen af et program for udvikling af landdistrikterne (dvs. indtil andet kvartal af 2017 for Rumænien og fjerde kvartal af 2017 for Grækenland). I henhold til artikel 59, stk. 4, litra g), skal den ELFUL-bidragssats, der ville finde anvendelse uden denne undtagelse, dog også overholdes for de samlede offentlige udgifter, der er afholdt i programmeringsperioden.

Ved afslutningen vil Kommissionen kontrollere, at den midlertidige undtagelse i henhold til artikel 59, stk. 4, litra g), er blevet anvendt korrekt af de pågældende medlemsstater. Kommissionen vil nærmere bestemt kontrollere, at den anvendte bidragssats efter en periode på to år ikke overstiger de gældende maksimumssatser, der er fastsat i artikel 59, stk. 3, for hele programmeringsperioden. Overholdelsen af artikel 59, stk. 4, litra g), i forordning (EU) nr. 1305/2013 kontrolleres, og der skal foretages korrektioner i tilfælde af manglende overholdelse.

3.5. **Specifikke bestemmelser for foranstaltninger vedrørende finansielle instrumenter i henhold til artikel 42 i forordning (EU) nr. 1303/2013**

I programmeringsperioden 2014-2022 har ELFUL-forvaltningsmyndighederne kun oprettet låne- og garantifonde. Disse retningslinjer vil derfor ikke gå i detaljer med hensyn til finansielle instrumenter med egenkapital eller kvasiegenkapital.

Støtteberettigelsen af udgifterne til de finansielle instrumenter ved afslutningen er defineret i artikel 42 i forordning (EU) nr. 1303/2013 (og i de relevante bestemmelser i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 480/2014 ([17]) som forklaret i de følgende afsnit). I henhold til artikel 42 i forordning (EU) nr. 1303/2013 udgør de støtteberettigede udgifter til det finansielle instrument ved afslutningen af et program det samlede beløb for programbidrag, der faktisk er udbetalt – eller i forbindelse med garantier er indgået forpligtelse for – af det finansielle instrument inden for støtteberettigelsesperioden, som dækker:

(a) betalinger til endelige modtagere og i de tilfælde, der er nævnt i artikel 37, stk. 7, i forordning (EU) nr. 1303/2013, betalinger til fordel for endelige modtagere

(b) midler afsat til garantiaftaler, hvad enten de er udestående eller allerede er udløbet, som har til formål at imødekomme eventuel garantiudnyttelse i forbindelse med tab, som er beregnet på grundlag af en forsigtig forudgående risikovurdering, og som omfatter et samlet beløb for underliggende nye lån eller andre risikobærende instrumenter for nye investeringer i de endelige modtagere

(c) kapitaliserede rentegodtgørelser og tilskud til garantigebyrer, som skal betales i en periode på højst ti år efter støtteberettigelsesperioden, og som anvendes i kombination med finansielle instrumenter, og som er indbetalt på en spærret konto, der er oprettet specifikt med dette formål, med henblik på faktisk udbetaling efter støtteberettigelsesperioden men for så vidt angår lån eller andre risikobærende instrumenter er udbetalt til investeringer i endelige modtagere i støtteberettigelsesperioden

(d) det finansielle instruments refusion af afholdte forvaltningsomkostninger eller betaling af forvaltningsgebyrer.

Kun udgifter, der er afholdt i overensstemmelse med artikel 42 i forordning (EU) nr. 1303/2013, kan betragtes som støtteberettigede. De endelige modtageres investeringer behøver ikke at være afsluttet.

Programmidler, der er afsat til det finansielle instrument i finansieringsaftalen og/eller udbetalt til det, men som ikke er udbetalt til endelige modtagere eller afsat til garantikontrakter for de udbetalte underliggende lån osv., er ikke støtteberettigede udgifter.

([17]) Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 480/2014 af 3. marts 2014 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (EUT L 138 af 13.5.2014, s. 5, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2014/480/2019-05-30).

Støtteberettigelsesperioden og den efterfølgende indgivelse af endelige regnskaber er omfattet af de overgangsbestemmelser, der er fastsat i overgangsforordningens artikel 1 og artikel 2, stk. 1.

For lån svarer de støtteberettigede udgifter til de programmidler, der reelt er udbetalt til endelige modtagere, jf. artikel 42 i forordning (EU) nr. 1303/2013. Programmidler, der er afsat i kontrakterne med endelige modtagere, og som ikke er udbetalt, er ikke støtteberettigede. Rentegodtgørelser, tilskud til garantigebyrer og teknisk støtte, der er udbetalt til fordel for endelige modtagere i støtteberettigelsesperioden, er også støtteberettigede udgifter.

For så vidt angår garantier er programmidler, der er afsat til garantikontrakter, kun støtteberettigede, hvis de underliggende lån eller andre risikobærende instrumenter er blevet udbetalt til endelige modtagere. Hvis den finansielle formidler eller den enhed, der er omfattet af garantierne, ikke har udbetalt det planlagte beløb af nye lån eller andre risikodelingsinstrumenter til endelige modtagere, nedsættes de støtteberettigede udgifter forholdsmæssigt (som fastlagt i artikel 8, litra d), i delegeret forordning (EU) nr. 480/2014).

Udgifternes støtteberettigelse som defineret i artikel 42, stk. 1, litra c), vedrører tilfælde af kombination af tilskud og finansielle instrumenter i én operation som defineret i artikel 37, stk. 7, i forordning (EU) nr. 1303/2013. Beregningerne skal også tage hensyn til de relevante finansieringsaftaler, jf. artikel 11 i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 480/2014.

Det beløb, der skal indbetales til en spærret konto, omfatter:

(a) de diskonterede betalingsforpligtelser i tilfælde af kapitaliserede rentegodtgørelser og tilskud til garantigebyrer i en periode på højst 10 år efter støtteberettigelsesperioden og/eller

(b) de diskonterede forvaltningsomkostninger og -gebyrer, der skal betales for en periode på seks år efter støtteberettigelsesperioden i tilfælde af mikrokreditter.

Fremgangsmåden for fastsættelse af det beløb, der skal indbetales på en spærret konto, kan være forskellig, så længe der foreligger en klar begrundelse for valget af metodologi. Den kan enten i) følge projektfinansieringstilgangen og anvende de 4 %, der foreslås i forbindelse med operationer, der genererer nettoindtægter (artikel 19 i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 480/2014), eller ii) anvende de basissatser, som Kommissionen ([18]) har fastsat.

Artikel 42, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1303/2013 indeholder en undtagelse vedrørende mikrokreditter. Kapitaliserede forvaltningsomkostninger eller gebyrer, der skal betales i en periode på højst seks år efter støtteberettigelsesperioden, for så vidt angår investeringer i endelige modtagere, der har fundet sted inden for støtteberettigelsesperioden, og som ikke er omfattet af bestemmelserne i artikel 44 eller 45, betragtes som støtteberettigede udgifter, når de er indbetalt på en spærret konto, der er oprettet specifikt med dette formål. I henhold til artikel 14, stk. 1, 2 og 4, i delegeret forordning (EU) nr. 480/2014 skal kapitaliserede forvaltningsomkostninger og -gebyrer, der skal godtgøres som støtteberettigede udgifter i overensstemmelse med artikel 42, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1303/2013, desuden beregnes ved støtteberettigelsesperiodens ophør som de samlede diskonterede forvaltningsomkostninger og -gebyrer, der skal betales efter støtteberettigelsesperioden for den periode, der er fastsat i nævnte forordnings artikel 42, stk. 2, og i overensstemmelse med de relevante finansieringsaftaler. Kapitaliserede forvaltningsomkostninger og -gebyrer, der skal betales efter støtteberettigelsesperioden for et finansielt instrument, der tilvejebringer mikrokreditter, må ikke overstige 1 % om året af de programbidrag, der er udbetalt til de endelige modtagere efter artikel 42, stk. 1, litra a), i forordning (EU) nr. 1303/2013, i form af lån, der endnu ikke er betalt tilbage til det finansielle instrument, beregnet pro rata temporis fra støtteberettigelsesperiodens ophør indtil tilbagebetaling af investeringen, inddrivelsesprocedurens afslutning i tilfælde af misligholdelse eller den i nævnte artikel 42, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1303/2013 anførte periode, alt efter hvad der indtræffer først. Eventuelle tilbageværende ressourcer på den spærrede konto efter den periode, der er nævnt i artikel 42, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1303/2013, eller som følge af uventet afvikling af det finansielle instrument inden periodens ophør skal anvendes i overensstemmelse med nævnte samme forordnings artikel 45.

Geninvesterede midler, der er tilbagebetalt, eller frigivne garantier kan ikke anmeldes som støtteberettigede udgifter, i og med at fondene falder ind under en anden og efterfølgende investeringscyklus.

([18]) Metodologien er fastsat i meddelelsen fra Kommissionen om revision af metoden for fastsættelse af referencesatsen og kalkulationsrenten (2008/C 14/02) (EUT C 14 af 19.1.2008, s. 6). Basissatser er offentliggjort her: https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2023-12/reference_rates_base_rates2024_1_croatia_eurozone.pdf.

Desuden betragtes midler fra likviditetsstyring, der er investeret i henhold til artikel 43 i forordning (EU) nr. 1303/2013, også som ikkestøtteberettigede udgifter ved afslutningen. Renter af betalinger fra programmet for udvikling af landdistrikterne til det finansielle instrument, der kan henføres til de Europæiske struktur- og investeringsfonde (ESI-fondene) bidrag, vedrører likviditetsstyring af de midler i programmet for udvikling af landdistrikterne, der er udbetalt til det finansielle instrument. Ved afslutningen af programmet for udvikling af landdistrikterne bør ethvert af disse beløb, der ikke er blevet anvendt i overensstemmelse med artikel 43 i forordning (EU) nr. 1303/2013, fratrækkes de støtteberettigede udgifter.

Hvis der er negative nettorenter, kan de dækkes af de midler, der tilbagebetales i henhold til artikel 44, stk. 1, litra b), i forordning (EU) nr. 1303/2013.

Forvaltningsmyndigheden bør under alle omstændigheder føre registre.

Betalingen af den endelige saldo er reguleret ved artikel 41, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1303/2013.

Med hensyn til genanvendelse af midler efter støtteberettigelsesperiodens ophør finder artikel 45 i forordning (EU) nr. 1303/2013 anvendelse.

I den resterende periode indtil afslutningen kan medlemsstater og forvaltningsmyndigheder kun tilbagetrække bidrag fra programmer til de finansielle instrumenter, der er omhandlet i artikel 38, stk. 1, litra a) og c), og fra de finansielle instrumenter, der er omhandlet i artikel 38, stk. 1, litra b), og gennemført i overensstemmelse med artikel 38, stk. 4, litra a), b) og c), i forordning (EU) nr. 1303/2013, hvis bidragene ikke allerede er medtaget i en betalingsanmodning, jf. artikel 41 i samme forordning.

3.6. **Fremførsel for interventioner under det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem (IFKS) fra programmerne for udvikling af landdistrikterne for perioden 2014-2022 til de strategiske planer under den fælles landbrugspolitik for perioden 2023-2027**

I henhold til artikel 155, stk. 3, i forordning (EU) 2021/2115 kan forpligtelser, der er indgået i forbindelse med de flerårige foranstaltninger, der er omhandlet i artikel 22, 28, 29, 33 og 34 i forordning (EU) nr. 1305/2013 (svarende til foranstaltning 8.1, 10, 11, 14 og 15 i programmerne for udvikling af landdistrikterne), fremføres til interventioner i henhold til artikel 70 i forordning (EU) 2021/2116 i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik (ELFUL). Desuden er det i henhold til artikel 155, stk. 5, i forordning (EU) 2021/2115 tilladt at lade forpligtelser i henhold til artikel 28 og 29 i forordning (EU) nr. 1305/2013 (foranstaltning 10 og 11 i programmerne for udvikling af landdistrikterne) komme i betragtning til støtte fra EGFL (bio-ordninger) i den strategiske plan, forudsat at disse forpligtelser opfylder særlige betingelser, såsom støtteberettigelse til »bio-ordninger af type b« i henhold til artikel 31, stk. 7, første afsnit, litra b).

Der gælder nye konditionalitetskrav for udgifter, der er overført fra de igangværende forpligtelser under landdistriktsudviklingsprogrammet til den strategiske plan, og som vil blive finansieret over budgettet for den fælles landbrugspolitik (2023-2027). I henhold til artikel 48 i forordning (EU) nr. 1305/2013 kan landbrugere trække sig ud af disse forpligtelser, hvis de ikke accepterer de nye betingelser, f.eks. dem, der vedrører konditionalitet.

3.6.1. *Betalinger på tværs af programmeringsperioder*

Udbetaling af forskud under landdistriktsudviklingsprogrammet, mens de endelige betalinger i henhold til de strategiske planer afvikles, bør kun ske i ekstraordinære tilfælde og i begrænset omfang, jf. artikel 155 i forordning (EU) 2021/2115.

Da det i artikel 155 fastsættes, at visse udgifter, der er afholdt i de foregående programmeringsperioder, er støtteberettigede, forudsat at sådanne udgifter indgår i de strategiske planer og overholder reglerne i den nye lovgivningsmæssige ramme, kan reglerne vedrørende deres forpligtelser samt reglerne om kontrol ændres betydeligt for støttemodtagere i forbindelse med foranstaltninger under det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem (IFKS). En kombination af betalinger for en individuel forpligtelse fra to programmeringsperioder, der er underlagt særskilte retlige rammer, skaber derfor en betydelig administrativ kompleksitet for både forvaltningsmyndigheder og støttemodtagere og bør så vidt muligt undgås.

For at afhjælpe potentielle finansieringsmangler og undgå kompleksiteten af at anvende forskellige regelsæt på de udgifter, der afholdes i de to programmeringsperioder, kan medlemsstaterne undersøge andre muligheder såsom omfordeling af finansieringsrammen for landdistriktsudviklingsprogrammet eller anvendelse af yderligere national finansiering (»supplerende finansiering«) for at sikre, at de endelige betalinger kan behandles under landdistriktsudviklingsprogrammet.

Medlemsstaterne skal også være opmærksomme på, at omkostninger afholdt af støttemodtagere kun er støtteberettigede i henhold til de strategiske planer, hvis de er afholdt fra den 1. januar 2023 (artikel 86, stk. 4, i forordning (EU) 2021/2115).

3.6.2. *Konditionalitets- og krydsoverensstemmelseskontrol*

Efter den nylige forenkling af artikel 83, stk. 2, i forordning (EU) 2021/2116 (ændret ved forordning (EU) 2024/1468 ([19])) er landbrugere, med en maksimal bedriftsstørrelse, der ikke overstiger 10 hektar landbrugsareal, fritaget for konditionalitetskontrol. De er derfor ikke omfattet af kontrolsystemet for konditionalitet, og derfor er disse landbrugere ikke fritaget for kontrol vedrørende krydsoverensstemmelse i henhold til artikel 104, stk. 1, andet afsnit, litra a), nr. iv), i forordning (EU) 2021/2116. Med andre ord er landbrugere, hvis bedrifter ikke overstiger 10 hektar landbrugsareal, underlagt kontrol vedrørende krydsoverensstemmelse, når de modtager den relevante støtte fra landdistriktudviklingsplaner.

Forud for den nylige ændring af artikel 104, stk. 1, andet afsnit, litra a), nr. iv), i forordning (EU) 2021/2116 fastsatte artikel 12 i delegeret forordning (EU) 2022/1172 overgangsbestemmelser, der reducerede uforholdsmæssigt store administrative omkostninger og byrder i forbindelse med kontrol for visse støttemodtagere, der samtidig var underlagt krydsoverensstemmelse og konditionalitet. For støttemodtagere, der modtager arealbaserede betalinger, begrænsede reglen i artikel 12 i delegeret forordning (EU) 2022/1172 kontrollen til kun at omfatte konditionalitetskrav. Kun hvis der blev konstateret manglende overholdelse af konditionalitetskravene, skulle den tilsvarende krydsoverensstemmelsesforpligtelse kontrolleres. Efter ændringen af artikel 104, stk. 1, andet afsnit, litra a), nr. iv), i forordning (EU) 2021/2116 skal sådanne tilsvarende krydsoverensstemmelsesforpligtelser imidlertid ikke kontrolleres i tilfælde af manglende overholdelse af konditionalitetskravene (da artikel 96 og 97 i forordning (EU) nr. 1306/2013 er blevet ophævet).

3.7. **Fremførsel af ikke-IFKS-interventioner fra programmerne for udvikling af landdistrikterne for perioden 2014-2022 til de strategiske planer for perioden 2023-2027**

I henhold til artikel 155, stk. 4, i forordning (EU) 2021/2115 kan udgifter vedrørende retlige forpligtelser over for støttemodtagere, der er afholdt inden for rammerne af de foranstaltninger, der er nævnt i den pågældende artikel ([20]), være støtteberettigede i henhold til de strategiske planer på følgende betingelser:

— udgifterne blev a) afholdt efter den 31. december 2025 (ved afholdte udgifter forstås udgifter afholdt af betalingsorganet), og b) er fastsat i den strategiske plan i overensstemmelse med reglerne i forordning (EU) 2021/2115, bortset fra artikel 73, stk. 3, første afsnit, litra f) og c), er i overensstemmelse med forordning (EU) 2021/2116

— ELFUL-bidragssatsen for den intervention, der er fastsat i den strategiske plan i overensstemmelse med forordning (EU) 2021/2115 med henblik på at dække disse foranstaltninger, finder anvendelse.

I denne forbindelse forstås retlige forpligtelser som forpligtelser over for modtagerne, som er afgørelser om ydelse af tilskud eller andre forvaltningsakter vedtaget af den nationale myndighed, der giver anledning til berettigede forventninger hos modtageren.

Medlemsstaterne kan medtage de fremførte udgifter i deres strategiske planer ([21]) ved at planlægge en særskilt intervention eller ved at medtage udgiften i en eksisterende intervention med et separat enhedsbeløb. De fremførte udgifter skal være angivet i finansieringsplanen. Disse vil derefter blive godkendt af Europa-Kommissionen i forbindelse med en ændring af den strategiske plan.

([19]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1468 af 14. maj 2024 om ændring af forordning (EU) 2021/2115 og (EU) 2021/2116 for så vidt angår normer for god landbrugs- og miljømæssig stand, ordninger for klimaet, miljøet og dyrevelfærd, ændringer af strategiske planer under den fælles landbrugspolitik, revision af strategiske planer under den fælles landbrugspolitik og fritagelser fra kontrol og sanktioner (EUT L, 2024/1468, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1468/oj).

([20]) Følgende artikler er omfattet: Artikel 14-18, artikel 19, stk. 1, litra a) og b), og artikel 20, 23-27, 35, 38, 39 og 39a i forordning (EU) nr. 1305/2013, artikel 35 i forordning (EU) nr. 1303/2013 og artikel 4 i forordning (EU) 2020/2220.

([21]) I overensstemmelse med strukturen i bilag I i gennemførelsesforordning (EU) 2021/2289 af 21. december 2021 om regler for anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115 om præsentationen af indholdet af de strategiske planer og om det elektroniske system til sikker udveksling af oplysninger, navnlig stk. 5, litra d), og (EUT L 458, 22.12.2021, s. 463, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/2289/oj).

Udgifter vedrørende forpligtelser til investeringer i stor infrastruktur, der er støtteberettigede i henhold til forordning (EU) nr. 1305/2013, men ikke i henhold til de strategiske planer i henhold til artikel 73, stk. 3, første afsnit, litra f), i forordning (EU) 2021/2115, kan medtages i den strategiske plan, men kun med henblik på fremførsel. Denne undtagelse er fastsat i artikel 155, stk. 4, litra a), i forordning (EU) 2021/2115. En sådan intervention kan derfor ikke anvendes til nye forpligtelser som led i den strategiske plan , men kan kun anvendes til at finansiere resterende forpligtelser, der er indgået under landdistriktsudviklingsprogrammet. Dette kan gøres enten ved at planlægge en særskilt intervention i den strategiske plan eller ved inden for rammerne af en eksisterende intervention at planlægge en foranstaltning/interventionsundertype, der giver mulighed for at finansiere investeringer i stor infrastruktur, der er påbegyndt inden for rammerne af programmet for udvikling af landdistrikterne

Med hensyn til fremførsel af udgifter vedrørende forpligtelser i forbindelse med Leader er dette muligt i henhold til artikel 155, stk. 4, i forordning (EU) 2021/2115. Da Leader vedrører projekter, som gennemføres af lokale aktionsgrupper i forbindelse med lokale udviklingsstrategier godkendt under landdistriktsprogrammerne for 2014-2022, og som skal være afsluttet ved udgangen af programmeringsperioden, bør en sådan fremførsel imidlertid være begrænset og knyttet til behørigt begrundede specifikke omstændigheder.

I princippet giver artikel 155, stk. 4, i forordning (EU) 2021/2115 mulighed for fremførsel af alle former for Leaderstøtte (herunder forberedende foranstaltninger). Denne fremførsel af forpligtelser omfatter imidlertid i praksis primært projekter med retlige forpligtelser i programmet for udvikling af landdistrikterne under delforanstaltning 19.2 (Støtte til gennemførelsen af operationer under lokaludviklingsstrategien styret af lokalsamfundet), hvor specifikke projekter af berettigede årsager ikke kan afsluttes inden udgangen af 2025, selv om det oprindeligt var planlagt at afslutte dem til tiden. Medlemsstaterne skal dog i deres forvaltnings- og kontrolsystemer for de strategiske planer give oplysninger om betalinger og kontroller af sådanne projekter.

Generelt rådes medlemsstaterne til at begrænse de beløb, der fremføres i forpligtelser, mest muligt og skræddersy indkaldelserne til det budget, der stadig er til rådighed under programmerne for udvikling af landdistrikterne, med henblik på at gennemføre projekterne inden udgangen af 2025. For at gøre bedst mulig brug af de disponible midler og minimere risikoen for et uudnyttet ELFUL-/EURI-budget kan en vis grad af overbooking og eventuel fremførsel accepteres, så længe betingelserne i artikel 155, stk. 4, i forordning (EU) 2021/2115 er opfyldt.

3.8. **Renter fra forfinansieringen**

Som krævet i artikel 35, stk. 4, i forordning (EU) nr. 1306/2013 skal Kommissionen cleare det samlede forfinansieringsbeløb i afgørelsen om regnskabsafslutning, inden programmet for udvikling af landdistrikterne afsluttes. Med henblik herpå anmodes medlemsstaterne om at godskrive renterne af den forfinansiering, de har modtaget, til programmet for udvikling af landdistrikterne og trække dem fra de offentlige udgifter, der er angivet i den endelige udgiftsanmeldelse.

4. **INDGIVELSE AF DOKUMENTER MED HENBLIK PÅ AFSLUTNING**

4.1. **Dokumenter, som skal indgives af medlemsstater med henblik på afslutning**

Kommissionen afslutter hvert år regnskaberne for de godkendte betalingsorganer ([22]). Afslutningen af et program sker således på grundlag af årsregnskaberne for samtlige på hinanden følgende regnskabsår (2015-2025) og de dertil knyttede afgørelser om regnskabsafslutning.

I henhold til artikel 7, stk. 3, i forordning (EU) nr. 1306/2013 skal et godkendt betalingsorgans årsregnskab ledsages af en forvaltningserklæring, der er underskrevet af den ansvarlige for det godkendte betalingsorgan. I henhold til artikel 9, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1306/2013 sammenholdt med artikel 5, stk. 3, i gennemførelsesforordning (EU) nr. 908/2014 skal certificeringsorganet afgive en udtalelse om betalingsorganets årsregnskabers fuldstændighed, nøjagtighed og pålidelighed, om betalingsorganets interne kontrolsystems korrekte funktionsmåde og om hvorvidt de udgifter, for hvilke Kommissionen er blevet anmodet om godtgørelse, er lovlige og formelt rigtige. Certificeringsorganet skal udarbejde denne udtalelse på grundlag af de revisionsprincipper og -metoder, der er beskrevet i artikel 6 og 7 i gennemførelsesforordning (EU) nr. 908/2014. Udtalelsen skal underbygges af en rapport, der omfatter de i artikel 5, stk. 4, i gennemførelsesforordning (EU) nr. 908/2014 krævede oplysninger. Nærmere bestemmelser vedrørende indholdet af betalingsorganets årsregnskab er fastsat i artikel 29 i gennemførelsesforordning (EU) nr. 908/2014.

([22]) Artikel 51 i forordning (EU) nr. 1306/2013.

Kommissionen vil nærmere angive, hvilke oplysninger som medlemsstaterne skal indgive i forbindelse med afslutningen af ELFUL programmeringsperioden 2014-2022 (afslutning af de seneste årsregnskaber), og fastlægge retningslinjer, der indeholder vejledning til medlemsstaternes certificeringsorganer om godkendelsesrevision og indberetning, der skal udføres i forbindelse med afslutningen af ELFUL-programmeringsperioden 2014-2022 ([23]).

I henhold til artikel 37 i forordning (EU) nr. 1306/2013 kan et program først afsluttes efter modtagelsen af den sidste årlige statusrapport vedrørende gennemførelsen (dvs. den årlige gennemførelsesrapport).

4.2. **Frist for indgivelse af dokumenter vedrørende afslutning**

Fristen for indgivelse af den sidste årlige gennemførelsesrapport er den **30. juni 2026** (artikel 75, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1305/2013).

De dokumenter, der er nødvendige for regnskabsafslutningen for regnskabsåret 2025, bør indgives til Kommissionen senest den 15. februar 2026 ([24]). Hvert regnskabsår omfatter udgifter, som betalingsorganerne har afholdt fra den 16. oktober (n-1) til den 15. oktober (n). Desuden skal medlemsstaterne for det sidste gennemførelsesår (16. oktober 2024 til 31. december 2025) forelægge Kommissionen de regnskaber, der omfatter de udgifter, der er afholdt indtil den 31. december 2025, senest seks måneder efter den endelige dato for støtteberettigelse, dvs. senest den 30. juni 2026 ([25]).

Hvis medlemsstaten ikke har indgivet ovennævnte dokumenter til Kommissionen senest den 30. juni 2026, frigøres saldoen automatisk ([26]).

4.3. ***Ændring af dokumenter efter udløbet af fristen for deres indgivelse***

Generelt får medlemsstaterne ikke tilladelse til at ændre i de dokumenter, der er anført i punkt 4.2, efter udløbet af fristen for deres indgivelse, medmindre Kommissionen anmoder om det efter præciseringer under afstemningsprocessen, medmindre der er tale om berigtigelser af stave- eller regnefejl.

Efter anmodning fra Kommissionen eller på medlemsstatens initiativ kan der fremsendes yderligere oplysninger til Kommissionen om regnskabsafslutning inden for en frist, der fastsættes af Kommissionen under hensyn til omfanget af det arbejde, det kræver at fremskaffe de pågældende oplysninger. Hvis sådanne oplysninger ikke foreligger, kan Kommissionen foretage regnskabsafslutningen på grundlag af de foreliggende oplysninger ([27]).

I behørigt begrundede tilfælde kan Kommissionen godtage en anmodning om senere indgivelse af oplysninger, hvis den pågældende anmodning modtages før udløbet af den pågældende frist for indgivelsen ([28]).

4.4. **Adgang til dokumenter** ([29])

De bilag, der tjener som dokumentation for de finansierede udgifter og de formålsbestemte indtægter, der skal oppebæres af ELFUL (herunder EURI), skal holdes til rådighed for Kommissionen i mindst tre år efter det år, hvor betalingsorganets endelige betaling har fundet sted.

I tilfælde af uregelmæssigheder eller forsømmelighed skal bilagene holdes til rådighed for Kommissionen i mindst tre år efter det år, hvor beløbene er inddrevet fuldt ud hos modtageren og krediteret ELFUL (herunder EURI), eller hvor de finansielle konsekvenser af den manglende inddrivelse er fastlagt i henhold til artikel 54, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1306/2013.

I tilfælde af en efterprøvende regnskabsafslutning i henhold til artikel 52 i forordning (EU) nr. 1306/2013 skal bilagene, med undtagelse af tilfælde af uregelmæssigheder, opbevares i mindst et år efter det år, hvor den pågældende procedure er afsluttet med eller uden en finansiel korrektion, eller, dersom en overensstemmelsesbeslutning er genstand for en retslig procedure ved EU-Domstolen, i mindst et år efter det år, hvor den pågældende procedure er afsluttet.

([23]) Retningslinjer for godkendelsesrevision af EGFL- og ELFUL-regnskaber – Indberetningskrav og udtalelser fra certificeringsorganet.
([24]) Artikel 30, stk. 2, i gennemførelsesforordning (EU) nr. 908/2014.
([25]) Artikel 37, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1306/2013.
([26]) Artikel 37, stk. 3, i forordning (EU) nr. 1306/2013.
([27]) Artikel 30, stk. 3, i gennemførelsesforordning (EU) nr. 908/2014.
([28]) Artikel 30, stk. 4, i gennemførelsesforordning (EU) nr. 908/2014.
([29]) Artikel 32 i gennemførelsesforordning (EU) nr. 908/2014.

Bilagene kan opbevares enten i papirform, elektronisk form eller begge dele.

Bilag må kun opbevares udelukkende i elektronisk form, hvis det i henhold til den berørte medlemsstats lovgivning er tilladt at anvende elektroniske dokumenter som dokumentation for underliggende transaktioner i forbindelse med domstolsprøvelser.

Hvis bilagene kun opbevares i elektronisk form, skal det pågældende system overholde punkt 3.B) i bilag I til delegeret forordning (EU) nr. 2022/127.

5. AFSLUTNING AF PROGRAMMERNE

5.1. Regnskabsafslutning

Den sidste afgørelse om regnskabsafslutning forud for afslutningen af et program for udvikling af landdistrikterne baseres på den samme dokumentation (artikel 29 i gennemførelsesforordning (EU) nr. 908/2014) som enhver tidligere årlig afgørelse om regnskabsafslutning, men følger en anden tidsplan og vedrører fem »kvartaler« i stedet for fire.

I den sidste afgørelse om regnskabsafslutning forud for afslutningen fastsættes de udgiftsbeløb, der er afholdt i medlemsstaten i perioden fra den 16. oktober 2024 til den 31. december 2025, og som skal afholdes af ELFUL på grundlag af de regnskaber, der er omhandlet i artikel 29 i gennemførelsesforordning (EU) nr. 908/2014. I den sidste afgørelse om regnskabsafslutning fastsættes også de støtteberettigede udgifter til de finansielle instrumenter, der er omhandlet i artikel 42, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1303/2013, og eventuelle nedsættelser og suspensioner i henhold til artikel 41 og 42 i forordning (EU) nr. 1306/2013.

Som følge af afgørelsen om regnskabsafslutning skal det beløb, der skal tilbagebetales af eller udbetales til medlemsstaten, fastsættes, ved at de mellemliggende betalinger vedrørende perioden fra den 16. oktober 2024 til den 31. december 2025 trækkes fra de udgifter, der er godkendt for samme periode. Når forfinansieringen og de mellemliggende betalinger når op på 95 % af det samlede ELFUL- og EURI-bidrag (jf. punkt 2.3 i disse retningslinjer), går Kommissionen imidlertid videre med clearingen af forfinansieringen af alle efterfølgende udgiftsanmeldelser. I dette tilfælde skal de beløb, der skal tilbagebetales eller udbetales, fastlægges, ved at de mellemliggende betalinger for perioden fra den 16. oktober 2024 til den 31. december 2025, og de clearede forfinansieringsbeløb for den respektive periode trækkes fra de udgifter, der er godkendt til betaling til fonden for samme periode.

Kommissionen meddeler senest tre måneder efter modtagelsen af de endelige regnskaber den pågældende medlemsstat resultaterne af sin undersøgelse af regnskaberne sammen med eventuelle forslag til ændringer.

Hvis Kommissionen af årsager, der kan tilskrives medlemsstaten, ikke er i stand til at afslutte regnskaberne senest fire måneder efter at have modtaget dem, underretter Kommissionen medlemsstaten om de yderligere undersøgelser, den agter at foretage.

5.2. Beregning af afslutningssaldoen

Kommissionen beregner og medtager i den afgørelse om regnskabsafslutning, som er omhandlet i punkt 5.1 i disse retningslinjer, også den saldo, der skal betales eller inddrives ved afslutningen af et program for udvikling af landdistrikterne. Det skal dog bemærkes, at hvis der, efter at afgørelsen om regnskabsafslutning for det sidste regnskabsår er truffet, stadig er uafsluttede årsregnskaber for tidligere regnskabsår, kan programmet ikke afsluttes, og saldoen kan ikke betales.

Eventuelle udestående inddrivelseskrav, som Kommissionen har udstedt, vil blive udlignet ved betalingen af den endelige saldo.

Hvis en medlemsstat har foretaget finansielle justeringer efter sine kontroller og har inddrevet de tilsvarende beløb, skal den omfordele beløbene til det pågældende program. I henhold til artikel 56 i forordning (EU) nr. 1306/2013 skal beløb fra Unionen, der finansieres under ELFUL, og som bliver annulleret, og inddrevne beløb samt de påløbne renter gentildeles det pågældende program. Derfor kan beløb, der inddrives som følge af uregelmæssigheder vedrørende programmeringsperioden 2014-2022, hverken anvendes til finansiering af foranstaltninger i de strategiske planer som led i den fælles landbrugspolitik eller gentildeles foranstaltninger/projekter, der har været genstand for en finansiel justering ([30]). Ved afslutningen af et program for udvikling af landdistrikterne skal de beløb, som medlemsstaten ikke har genanvendt, tilbageføres til EU-budgettet og vil derfor blive fratrukket den endelige saldo.

([30]) Artikel 56 i forordning (EU) nr. 1306/2013.

Ved afslutningen af et landdistriktsudviklingsprogram vil Kommissionen også tage hensyn til den seneste årlige statusrapport om gennemførelsen af et program for udvikling af landdistrikterne, jf. artikel 75 i forordning (EU) nr. 1305/2013. Kommissionen skal inden for en frist på fem måneder meddele medlemsstaten resultaterne af sin undersøgelse af denne rapport ([31]).

Kommissionen vil tage eventuelle udestående betalinger, der nedsættes eller suspenderes i henhold til artikel 41 og 42 i forordning (EU) nr. 1306/2013, i betragtning ved beregning af saldoen ved afslutningen ved at nedsætte den endelige betaling med disse nedsættelses- og suspensionsbeløb.

Kommissionen informerer skriftligt medlemsstaten om sit forslag til den saldo, der skal betales eller inddrives.

Et eksempel på beregningen af den endelige saldo findes i tabel 1 i disse retningslinjer.

5.3. **Nedsættelser som følge af manglende overholdelse af betalingsfristen ved afslutningen af programmet**

Kontrollen af overholdelsen af den sidste betalingsfrist for betalinger til støttemodtagere under programmerne for udvikling af landdistrikterne forud for afslutningen af et program for udvikling af landdistrikterne baseres på de samme bestemmelser om betalingsfrister, som dem, der gælder hvert regnskabsår (artikel 75, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1306/2013 og artikel 5a i delegeret forordning (EU) nr. 907/2014), men følger en anden tidsplan, ligesom det er tilfældet med den sidste afgørelse om regnskabsafslutning.

Beregningen af margenen på 5 % som omhandlet i artikel 5a, stk. 2, i delegeret forordning (EU) 907/2014 for det sidste gennemførelsesår ændres ikke, dvs. at reserveperioden tager hensyn til følgende kvartaler: Tredje kvartal 2024 indtil andet kvartal 2025. Tredje kvartal og fjerde kvartal 2025 vil blive behandlet som kvartaler for forsinket betaling og vil ikke ændre reserven.

Den sidste beregning af den nedsættelse, der skal foretages, hvis betalingsfristen er overskredet, for et givet program vil være baseret på fem kvartaler i stedet for fire, dvs. at fjerde kvartal af 2025 vil blive taget i betragtning.

5.4. **Betaling af saldoen**

Kommissionen betaler saldoen, forudsat at der er ressourcer til rådighed, senest seks måneder efter, at det sidste årsregnskab og den årlige statusrapport anses for at være tilgodehavende, og alle årsregnskaber er afsluttet ([32]). Denne betaling af den endelige saldo berører ikke eventuelle afgørelser om efterprøvende regnskabsafslutning, der træffes efter afslutningen af et program.

5.5. **Frigørelser**

Den del af budgetforpligtelserne, der stadig er åbne på den sidste dato for udgifternes støtteberettigelse (31. december 2025), og for hvilke medlemsstaten ikke har foretaget en udgiftsanmeldelse senest den 30. juni 2026, frigøres automatisk af Kommissionen ([33]).

Efter betalingen af saldoen frigør Kommissionen eventuelle uindfriede åbne forpligtelser senest seks måneder efter afslutningen ([34]).

I henhold til artikel 15, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 2018/1046 (finansforordningen) ([35]) kan frigjorte bevillinger stilles til rådighed igen i tilfælde af en åbenlys fejl, der udelukkende kan tilskrives Kommissionen.

([31]) Artikel 50, stk. 7, i forordning (EU) nr. 1303/2013.
([32]) Artikel 37, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1306/2013.
([33]) Artikel 38, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1306/2013.
([34]) Artikel 37, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1306/2013.
([35]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) 2018/1046 af 18. juli 2018 om de finansielle regler vedrørende Unionens almindelige budget, om ændring af forordning (EU) nr. 1296/2013, (EU) nr. 1301/2013, (EU) nr. 1303/2013, (EU) nr. 1304/2013, (EU) nr. 1309/2013, (EU) nr. 1316/2013, (EU) nr. 223/2014, (EU) nr. 283/2014 og afgørelse nr. 541/2014/EU og om ophævelse af forordning (EU, Euratom) nr. 966/2012. Denne forordning er nu blevet ophævet ved forordning (EU, Euratom) 2024/2509. I henhold til forordningens artikel 277, stk. 4, finder den ophævede forordning (EU, Euratom) 2018/1046 imidlertid fortsat anvendelse på retlige forpligtelser, der er indgået før ikrafttrædelsen af forordning (EU, Euratom) 2024/2509. I henhold til artikel 76 i forordning (EU) nr. 1303/2013 vedrørende de retlige forpligtelser i programmerne for udvikling af landdistrikterne finder forordning (EU, Euratom) 2018/1046 således stadig anvendelse.

6. ANSVAR EFTER AFSLUTNING

6.1. Opfølgning på uretmæssigt udbetalte beløb, der er konstateret efter indgivelsen af dokumenterne vedrørende afslutning

Ansvaret for at inddrive uretmæssigt udbetalte beløb ophører ikke ved afslutningen af et program for udvikling af landdistrikterne, men medlemsstaterne skal fortsætte inddrivelsen af eventuelle uretmæssigt udbetalte beløb, der konstateres efter afslutningen af programmerne, hvor der er udbetalt EU-midler til støttemodtagerne, jf. artikel 59, stk. 1, litra e), i forordning (EU) 2021/2116 ([36]).

De pågældende beløb skal indberettes til Kommissionen i overensstemmelse med bilag II og III til forordning (EU) nr. 908/2014 og »50/50«-tabellen med henblik på artikel 54, stk. 2, første og andet afsnit, og artikel 54, stk. 3, andet afsnit i forordning (EU) nr. 1306/2013.

Artikel 54 i forordning (EU) nr. 1306/2013 finder anvendelse på de igangværende inddrivelsesprocedurer og på de inddrivelsesprocedurer, der skal indføres for så vidt angår uretmæssigt udbetalte beløb fra ELFUL-programmeringsperioden 2014-2022.

En medlemsstat kan beslutte at indstille inddrivelsesproceduren i tilfælde, hvor de afholdte omkostninger er højere end det beløb, der skal inddrives, jf. artikel 54, stk. 3, litra a, i forordning 1306/2013, eller hvis inddrivelsen ikke er mulig, på grund af at debitor eller den person, der er juridisk ansvarlig for uregelmæssigheden, er insolvente, hvilket skal være konstateret og anerkendt i henhold til den pågældende medlemsstats lovgivning, jf. artikel 54, stk. 3, litra b) i forordning 1306/2013.

De beløb, som medlemsstaterne skal oppebære i forbindelse med de udestående sager om uregelmæssigheder, som falder under 50/50-reglen ([37]) efter afslutningsafgørelsen, skal tilbagebetales til Unionens budget på årsbasis.

6.2. Efterprøvende regnskabsafslutning efter afslutning

Afslutningen af et program for udvikling af landdistrikterne foregriber ikke en eventuel senere afgørelse om efterprøvende regnskabsafslutning, som kan omfatte beløb, der skal oppebæres af medlemsstaten som følge af en revision foretaget af Kommissionen.

6.3. Vurdering af resultatrammen ved afslutningen

Vurderingen af opfyldelsen af det endelige mål i landdistriktsprogrammets resultatramme vil finde sted i 2026 på grundlag af den endelige årlige gennemførelsesrapport. Kommissionen fastslår i denne vurdering, i hvor høj grad de endelige mål er nået, og udpeger eventuelle alvorlige mangler i opfyldelsen heraf.

Alvorlig manglende opfyldelse af en prioritet i resultatrammen betyder, at opfyldelsen af et eller flere mål (hvis der er mere end to mål pr. prioritet) ligger under en vis procentdel som defineret i artikel 6 i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 215/2014. Konstateringen af en alvorlig mangel med hensyn til opfyldelsen af en prioritet er derudover omfattet af en række kumulative betingelser som fastlagt i artikel 22, stk. 7, i forordning (EU) nr. 1303/2013. Før Kommissionen kan fastslå en alvorlig mangel med hensyn til opfyldelsen af en prioritet, skal den fastslå, at den alvorlige mangel skyldes en svaghed i gennemførelsen, og meddele dette til forvaltningsmyndigheden, som skal have mulighed for at træffe korrigerende foranstaltninger.

Kommissionen kan anvende en finansiel korrektion, hvis der er konstateret en alvorlig mangel med hensyn til at opfylde en prioritet i resultatrammen, men er ikke forpligtet hertil.

Finansielle korrektioner må ikke anvendes, hvor manglende opfyldelse af målsætninger skyldes virkningen af samfundsøkonomiske eller miljømæssige faktorer, væsentlige ændringer i de økonomiske eller miljømæssige forhold i den berørte medlemsstat eller som følge af force majeure, der påvirker gennemførelsen af de pågældende prioriteter betydeligt ([38]).

([36]) Tidligere artikel 58, stk. 1, litra e), i forordning (EU) nr. 1306/2013.
([37]) Artikel 54, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1306/2013.
([38]) Artikel 22, stk. 7, i forordning (EU) nr. 1303/2013.

TABEL 1: Eksempel på beregning af den endelige saldo

Beregning af den endelige saldo for et landdistriktsprogram
I — **Kontrol af overholdelsen af finansieringsplanen pr. foranstaltning:**
a) Samlede anmeldte udgifter i årlige anmeldelser for programmeringsperioden 2014-2022
b) Justeringer
c) Minus samlet loft på foranstaltningsniveau
II — **Fradrag af beløb, der allerede er udbetalt til landdistriktsudviklingsprogrammet:**
a) Udbetalt forfinansiering
b) Mellemliggende betalinger
= Endelig saldo
- Suspensioner/afbrydelser
= ENDELIG SALDO, der skal betales ELLER inddrives